

Видавництво оо. Чина Найсв. Ізбавителя
Йорктон, Саск.
ч. 8.

РОБІТНИКОВІ НЕ ТРЕБА РЕЛІГІЇ ?!

ДРУГЕ ВИДАННЯ

Друкарня "Голосу Спасителя" 1942
Йорктон, Саск.

Видавництво оо. Чина Найсв. Ізбавителя
Йорктон, Саск.
ч. 8.

РОБІТНИКОВІ ?! НЕ ТРЕБА РЕЛІГІЇ !!

ДРУГЕ ВИДАННЯ

Друкарня "Голосу Спасителя" 1942
Йорктон, Саск.

За дозволом властей
Чина Найсвятішого Ізбавителя

Орд. ч. 53/42

Від Епископського Ординаріяту

Позволяється друкувати.

о. А. ЛУГОВИЙ,
Адміністратор

Вінніпег, Ман.
16. червня, 1942

РОБІТНИКОВІ НЕ ТРЕБА РЕЛІГІЇ?

Це було в неділю вечером у одній з саль в Нью Йорку. У гарячій липневій атмосфері, насиченій віддихами тисячної товпи мужчин і жінок, грімко клекочуть слова безбожницького бесідника: “Для тих, що кажуть, що їм треба Бога, я кажу: лишіть їх, хай собі мають Бога. Мені байдуже, якщо вони вірують у св. Николая. Я не годжуся з тими, що кажуть, що з рук дітий треба виrivати книжки з казками... Я не за тим, щоб відбирати дітям цукорки. Якщо храмає на ногу, це його недоля.. Не смійтесь з нього.. Якщо храмає в нього не нога, але душа, певно, що це зло. Він каліка, але ти не пхай йому того в очі. Так само я кажу: Якщо хто вірить в Бога, дай йому спокій, хай він собі держить свого Бога!”

Ось, зразок безбожницької пропаганди серед сучасного робітництва, пропаганди хитрої, хоч її аргументи куляві. І чи дивно, що робітник, зі всіх сторін заллятий ненавистю до віри і Церкви, думає і каже при кінці те, що вбивають йому в голову апостоли са-

тани: "Церква католицька недбає о робітників. Вона не журиться нашою бідою. Священики працюють тільки для себе самих?" ..

Йому описували життя недобрих священиків, оповідали йому видумані події і могутнім голосом додавали: "Не вір їм в нічім, не давай їм нічого! Нема Бога! Релігія, це видумка священиків! Нічого нема, тільки багато біди для робітника! Тут Церква винна, бо вона злучилася з тими, що нас використовують!" ...

Так говорили до робітництва і воно пустилося за принадним голосом. А наслідки?! Робітник дуже часто в біді, недостатках, без Бога, без релігії, без праці і без хліба. Свідомий робітник вже добре бачить, що є зло і шукає помочі.

Де він знайде її? !— Тільки в релігії, в ВІРІ, В ХРИСТИ і в Його Церкві!

Це твої найліпші приятелі, мій робітнику. Я докажу це в цій книжечці. Я опишу тобі положення робітника в минулих часах і вкажу на сучасні відносини.

Не в політику хочу мішатись, але бажаю повчити тебе. Я хочу тобі показати, як вдоволеним і щасливим було робітництво, якщо поступило воно за гарними вказівками Христа, Церкви й релігії.

Робітник перед Христом.

Якщо бажаємо пізнати заслуги Христа і Церкви для робучого народу, то треба нам студіювати громадські відносини перед народженням Христа. Історія людства перед народженням Христа знає тільки два класи людства: панів і невільників.

Я не буду розказувати про життя панів, мені на це не позволяють граници цеї книжечки. Я згадаю тільки про життя невільників, корих можна справедливо назвати робітниками поганських часів.

Як жилось невільникам перед народженням Христа?

Невільника не уважалось чоловіком. Перед законом не мав він жадного права. В законі було про нього написано: “сервис нуллум капут габет,”— “невільник не має людської голови.” Як помер багач, то про нього казалось, що свому синові полишив тільки і тільки гроша, тілько і тілько худоби й інших речей. Під словом “річий” треба було розуміти невільників. Невільник не смів мати ні маєтку ні родини. Його діти були власністю його пана. Пан міг невільника спродасти, уязнити, збичувати, покалічити, навіть замордувати. Закон його за це не карав. Пан міг отже з невільником робити, що йому по-

добалось. В писаних творах тих часів заховалась нам звістка про це на примір, що один пан, на ім'я Вадіюс Полліон, кожного дня давав убивати одного невільника, щоб годувати людським мясом свої риби. Інший пан приказав живцем спекти кухаря за те, що він недобре зладив печеньо. Коли пани хотіли добре забавитись, то заганяли на циркову площау невільників, щоб вони взаємно убивалися або боролись з тиграми, левами, медведями, леопардами, то що... З цього можна бачити, що невільників уважано рівними німій тварині. У всім вони мусіли сповняти волю свого пана. Через цілий день мусіли працювати до обезсилення. На ніч заганяли їх до підземелля, до дір і коритарів (званих: ергастула), які по справедливості можна було назвати людськими хлівами .

Заплатою за роботу була нагайка, гостре вколення шпичастим залізом а то й смерть. Як невільник захорів, пан його вигнав з дому і не журився, що з ним станеться. Іншим разом приказав вбити його або вивезти на остров на ріці Тибер, щоб там згинув з голоду. Якщо втік, давав йому випалити на чолі понижуюче знамя “Ф” (фугтітівус—утікач). Коли раз трапилося, що один невільник замордував свого пана, то всіх невільни-

ків порозпинали на хрестах без ріжниці, чи винен, чи невинен.— Так жилось невільникам перед приходом Ісуса Христа, а було невільників немало.

У спартській державі був свободним тільки кождий десятий, а в Атенській державі тільки кождий дванацятий. В Римі за поганських часів цісарства на 2 тисячі панів було більш, як міліон невільників.

Сам сенат (висока рада в поганському Римі) боявся, що число невільників за велике. В останньому і предостанньому столітті перед народженням Христа було дійшло до крівавих заворушень невільників і їх кроваво здушено.

Таке було життя робітника перед Христом. Таке було його положення в громадському житті. Туда людство прямує і тепер. Чому?— Бо людство не хоче йти за вказівками Ісуса Христа.

Христос і робітник.

Коли робітникам говорити про це, як вони мають упорядкувати своє життя, то за кождим разом можна почути такі слова: “Легко вам говорити, коли маєте всього подостатком і не знаєте, що це є біда. Як би ви були на нашему місці, то ви говорилиб інакше!”

Так говорять робітники, і справедливо. Про життя робітника може говорити тільки той, що сам того життя зазнав, що сам досвідчив його тягарів і біди. Хто того життя не знає, хай радше мовчить!

Робітнику, чи хочеш пізнати чоловіка, що зновував твоє життя? Я тобі його покажу. Чи знаєш, хто Він? Він називається Христос і є не тільки чоловіком, але також Богом. Хочеш запізнатись з Ним? Ходи зі мною!

Підемо наперед до Вифлеєму... Є зима, холодно, ніч. За містечком побачиш стайню і в стайні Диття. Дрожить із зимна. Завинене тільки в убогі пеленки так само, як і твоя дитина... Не має ні дров, ні вугля, ні іншого палива, так само, як і ти... Не має своєї хати так, як і ти...

Тепер заглянемо в Назарет. На одній вуличці знайдемо столярську робітню, в котрій працюють старший віком мужчина і молодець. Це робітники так, як і ти: рукави загорнені, убрані вони в робітничу запаску, їх чола укриті грубими краплями поту, на їх лиці і одежі осіли густі порохи... Чи пізнаєш їх?... Мужчина, це св. Йосиф, молодець, це Ісус Христос, Син Божий. Він, Пан вселеної, а все ж працює, власною працею добуває насущний хліб.

Придивись Йому, робітнику! Чи не знає Він твого життя, життя робітника?! Ті руки, що сіяли благословення, що були прибиті до хреста, були наперед вогкі від поту, умучені трудом. Були це руки робітника.

Робітнику! Чи не здається тобі, немов би Ісус кликав від своєї праці: “Робітники, я ступав вашою дорогою, я трудився, заливався потом, напружував свої сили! Ось, мої жили набреніли від важкої праці!”

І ще один образ! Трицять літ минуло від Його уродження. На скалі сидить Ісус а кругом Його приятелі. Які? Чи багаті? Ні! — Тож хто? — Бідні робітники, рибаки з мозольними долонями. Їх Він вибрав за своїх приятелів.

Зачинає вчити. Кого вчить? Яких має слухачів? — Робітників. Людий трудового класа. Їх Він навчає, їм проповідає! “Убогим проповідується Євангеліє,” так стойть написано в Письмі Святім. Тому ненавидять Його вороги. Тому Його переслідують. — Тому хочуть Його вбити.

Чи бачиш, друже?! Де тільки підемо, всюди бачимо, що Ісус ішов дорогою твого життя.

Вкінці Він умирає. Як? Як робітник, як невільник на хресті.

Я розмавляв з одним робітником. Він згадував Толстого. Йому подобалось, що Толстой ходив поміж людьми і працював з ними. Що є Толстой в порівнанні з Ісусом?! Ісус не лиш ходив поміж робітників. Він народився в робітницькій хатчині, зростав як робітник, терпів і страдав як робітник, помер як робітник.

Христос знов життя робітника. Він пережив його від початку до кінця зі всіми страданнями і трудами.

Ісус міг говорити про життя робітника. Він міг давати напрямні робітництву. Він знов, що це таке: біда. Він знов що це є праця. Він був на твоїм місці, робітнику дорогий! Він промавляв в твою користь. Він шукав твого добра.

Євангеліє і робітник.

В Євангелію є записана наука Ісуса Христа. Там є записані також Його засади для розвязання робітничого питання. Там є все чорне на білім.

Яким чином Ісус хоче поліпшити положення робітника?

В першій мірі, Христос домагається для робітника любові. Найважнішою заповіддю є: “Любитимеш ближнього твого, як себе самого!” (Марко, 12, 31): “Любитимеш бли-

жнього твого!"— кличе Господь Ісус, не тільки до бідних, але і до панів, до працедавців і хлібодавців.

Так, робітнику, твій працедавець має мати до тебе любов. Він не має цінити тебе як машину, як засіб до збагачення себе самого, але "як себе самого." Твоє добро, твоє задоволення мають бути його бажанням... Він не має дивитись на тебе, як тільки на невільника, кріпака, робітника, але як на свого брата, свого близького. Немає поступати з тобою, як з твариною, але як з чоловіком, що має безсмертну душу.

Чи не є це гарні засади? Скажи, чи це одиноке речення не вистарчало на розвязку робітничого питання? Чи не відповідає воно на питання, які мають бути відносини між робітником і працедавцем? Тільки любови більше її по обох сторонах запанує вдоволення!

Зі взаїмною любовю тісно в'яжеться питання заплати. Чи думась, що Ісус про неї не згадував? А хто ж казав: "Гідний є робітник своєї заплати?" Тими словами Він немов кликав: "Робітник має право до заплати!"— До як великої заплати?— Щоб міг він гідно жити зі своєю родиною. Св. Павло каже: "Хто не хоче працювати, нехай і не

їсть.” (2 Сол. 3, 10). Ці слова я обертаю і по засадам Христа проголошую: “Хто працює, хай і наїться! Гідний є робітник своєї заплати!” Якщо праця тяжча, то і заплата має бути більша. Коли праця лекша, то і заплата є менша. Коли родина більша, то і хліба більше треба. Коли родина менша, то і менше хліба вистарчить! Так хоче Христос Бог і так є, і так воно справедливо!

Ти відповіш мені: “Це гарно говорити. Але коби то пани признали і мали більше серця!”— Ти правду кажеш, але чи винен ту Христос? Христос неустанно кличе: “Будьте милосердні, як і Отець ваш є милосердний.” (Лук. 6, 36.) “Будьте милосердні!”— Не позволяйте, щоб ваші піддані лиш животіли. Амінь кажу вам: о скільки ви вчинили одному з цих найменших братів моїх, мені ви вчинили.” (Мат. 25, 40). — Приятелю! Ісус наводить тебе, як себе самого. Що доброго зробить твій працедавець для тебе, це чинить він саме для Ісуса. Твій пан має добавувати в тобі Ісуса Христа. Така є воля Ісуса.

Христос не каже, що буде судити твого працедавця по тім, кілько він доробився, кілько золота нагромадив з мозолів робітників. За тим Він питати не буде. Він буде за те випитувати, чи він накормив тебе, чи пити

тобі дав спрагненому, чи приодяг тебе, чи по людськи з тобою обходився... Тож Він виразно сказав: “Не збираїте собі скарбів на землі, де ржа і міль нищить, і де злодії підкопують та крадуть. Збираїте ж собі скарби на небі, де ані ржа ані міль не нищить, і де злодії не підкопують ані крадуть.” (Мат. 6, 19-20). Які це скарби?— Любов, милосердя, співчуття, справедливість у відношенні до робітників.

Це є засади Ісуса Христа. Того домагається Ісус Христос для робітників.

Нині ти бачиш, що один має много, другий не має нічого. З одного боку шовк, з другого шмати. З одної сторони палати, з другої кучі, біdnі, вузонькі робітничі помешкання. З одного боку шампан, з другого біда і нужда. З одного боку песик в самоході, в сальоні, з другого дитина в пивниці. З одної сторони накопичені багацтва, з другої довги. Ти видиш, як люди вганяють за ірошем, щоб добути його хотяб і ціною людського життя. Однаке Ісус того не хотів. Він це забороняв.

Читай, що Він казав:

“Лекше верблюдові крізь ушко голки перейти, як багатому в царство Боже ввійти” (Мат. 19, 24). Чи маю навести інші слова?

Слухай: “Істинно кажу вам, що трудно багатому ввійти в царство небесне.” (Мат. 19, 23).

І за причину Він додав: “Горе вам багатим, бо ви отримали вашу потіху.” (Лука 6, 24).

Робітнику, чи не обстоював Ісус робітників? І по тім мав би робітник покинути Христа? Чому?! Тому, що Ісус о нього дбав, його добра шукав?!

Воно правда, що такі й подібні кличі голосять і деякі люди. Чи ти думаєш, що це сїх власні думки?— Ні!— Це є думки Ісуса Христа, думки Євангелія. Всі правильні думки, які наші часи принесли для розвязки робітничого питання, є взяті з Євангелія. І хотя вони прибрані в нову одіж, то все ж таки їх взято з Євангелія.

Один посол назвав Ісуса громадським вождом на Голгофті. Так, Ісус був вождом, що провадив суспільність з біди.

Якщо розвязувалося робітниче питання по засадам науки Христа, всім було лекше дихати.

Християнство і робітник

Багато є людей, що уявляють собі, що наука Ісуса Христа, це тільки погляд на світ, що на ділі не дається ввести в життя. Це великий блуд. Євангеліє, це є життя і до життя

воно призначене. В практиці воно дуже добре доказало свою здатність. Це ясно доказує святе Письмо.

Про перших християн воно каже: "... ніякого убогого не було між ними." (Діяння апостольські, 4, 34). Чому? — "Бо ті, що були власниками земель або домів, продавали і приносили ціну проданого і клали до ніг Апостолів. І роздавано кожному, скільки кому було треба." ('Тамже, 34-35). — Так діялось у перших християн. В сердечній любові помогали вони одні одним. Правда, пізніше це минуло, але і пізніше можна було сказати про християн, що "не було між ними убогого."

Так повинно було б бути і нині. Але як до того добутися? Криком? Прозиванням? Терором? Революцією? — Такого не осягнемо. — А може знищенням капіталу Ні! Бож саме капітал має робітництву достарчити життя? Нам капіталу треба. Без нього нема поступу, нема торговлі ні продукції. — Як отже усунути біду? Може переворотом громадського ладу? Так би тільки вичерпалось класи громадянства, а біда би не зникла.

Знаєш, як позбудемось біди? Введім Євангеліє до сучасного життя? Перетворім громадське життя на засадах Євангелія.

Налляймо до твердого капіталу трошка любови, а до серця милосердя.

Святе Письмо каже про перших християн: "... у множества віруючих було одно серце і одна душа." (Діянія, 4, 32).

Знаєш, приятелю, коли буде робітникові краще? Тоді, як в людстві буде "одно серце і одна душа." Не скорше! В ниніших часах серця є хорі, а як серце хоре, то ціле тіло є хоре. Передусім треба вилічити серце, напляти в нього співчуття і любови до близнього. Доки серця є хорі, тверді і без чуття, не зможемо зробити нічого!

Але як вилічити людське серце?! Законом?! Закон тільки обвяже рану, але рана буде боліти далі!— Тож, де знайдемо лікаря? —Лікарем є Ісус Христос, а лікарством Його наука. **ХРИСТОВОЇ ЛЮБОВІ ДЛЯ ЛЮДСЬКИХ СЕРДЕЦЬ!!!** Якщо Його любов буде в серцях, то буде і при заплаті. Та любов розігріє серце капіталіста, хоть і як тверде, наллє в нього тепла і признання. Вона отворить його очі, щоб бачив у робітників не лише машину, але працюючого співбрату. Вложім Христа в серце робітника і працедавця і тоді настане рівність, братерство і свобода!

Доказом того є нам перші християни. Як

жахливим було положення робітничого класа перед приходом Христа, а християнство це потрапило змінити! Невільництво зникло а християнин побачив у християнина брата. Багаті помагали убогим. Серед християн не було убогих.

А нині? Релігія є одиноким ліком для сумних наших відносин. Треба нам Христа і Його науки! Тому і смішним видається, що саме представителі робітництва стараються о усуненні хреста зі шкіл і родин. Викинено Ісуса зі школи і тим самим з громадського життя. А ти, робітнику, чим дальше, тим більше відчувась, що нема Христа і при заплаті. Чи знаєш ти, що робивби я, якщо я бувби представником робітництва? Я домагавсяб, щоб Христос вернув до шкіл. Чому?! Щоб Він навчив нас усіх обовязків: Працедавців обовязків відносно робітників, а робітників відносно працедавців. Зі шкіл вийдуть і капіталісти разом з іншими, але будуть без Христа, будуть то люди без чуття, і твердого серця. Що доброго можна від них ожидати? Щоб ще погіршили твоє положення. Таж ти вже тепер відчувась, що це значить поганський хлібодавець для робітника.

Тільки християнство зможе змінити сумні сучасні відносини, так як воно змінило і

сумні відносини перших християн. Християнство є ліком, є провідною зорею кращого майбутнього в життю робучого люду.

Церква і робітник в перших літах по Христі

Вороги Церкви часто представляють Церкву, як неприятельку робітників. Часто чути з їх уст слова: “Церкві не залежить на робучому народі. Вона тримає з тими, що використовують робітника. Вона є ворогом убогих.”

Чи це є правда? — Де там! Саме противно! Церква є добродійкою людства і робітництва зокрема. Таж по всі часи вона вірно обороняла працюючих!

Не віриш? — То скажи мені, хто знищив поганське невільництво? Чи не Католицька Церква?! Так! Це Церква серед кровавих переслідувань кликала до світа: “Сини Божі ви є браття! Братом є для тебе і невільник, робітник, бо має безсмертну душу! Братом є тобі і цісар, твій пан, бо і він є людиною!”

Так кликала Церква. Що не кликала надармо, це показує історія. Заможні християни пускали своїх невільників на волю. Про Римського префекта Гермета читаємо, що подарував волю десять тисячам своїх невільників і разом зі свободою дав їм засоби до

життя. Хроматій в один день розкував чотиринацять тисяч невільників. При тім сказав ці прегарні слова: "Ті, що є дітьми Божими, не сміють бути невільниками людей."

Так працювала Церква в користь робітників!

Філімонові втік невільник Онисим і прийшов до святого Павла. Св. Павло навернув його до християнства. Потім відослав його до пана з просьбою, щоб він невільникові простив. Після римського права Онисима можна було укарати смертю. Однаке св. Павло вставився за ним і жадав від Філімона, щоб він його випустив: "... щоби ти приняв його на віки, вже не яко слугу,.. але... як улюбленого брата.. прийми його, як мене. (Філим. 6, 16-17). Який був вислід? Філімон випустив Онисима на свободу!

Так поступала Церква в перших часах. Напоминала, просила, щоб тільки видобути волю робітничому класові. Правда, не зараз осягнула це, але тоді принаймні кликала словами св. Павла: "Пани, віддавайте рабам те, що справедливе і належне, знаючи, що й ви маєте Пана на небі." (Колос., 4, 1). Якщо не могла добути свободи для невільників, то старалась уприємнити їм життя. При тім не переставала кликати, напоминати, просити,

щоб невільництво цілком викорінити. На церковних соборах яких чотириста разів торжественно осужувала невільництво. Нарешті невільництво зникло і це є неоспоримою заслugoю Католицької Церкви.

Церква не тільки усунула невільництво, але і помагала бідним.

На що установила вона діяконів? Щоб вони роздавали милостині. Як добра мати Церков збирала у багачів, щоб могла помагати бідним і голодним, і то передусім серед рядів робучого люду. Як повстали шпиталі? Від того, що Церква на сходах поганських храмів збирала вмираючих невільників. Старалась о них, опікувалась ними.

Невільники, робітники, страдаючі і убогі були скарбами Церкви. Коли один міщанин запитав св. діякона Лаврентія, які скарби посідає Церква, цей показав на громаду убогих і сказав: “Ось тут є скарби Церкви.” Про це робітникам неможна забувати.

Церква і робітник в середніх віках

Між середнimi віками а нашими часами є величезна ріжниця. Середновіччя не знало ниніших фабрик і тому середновічний робітник не був робітником так, як ми це розуміємо в наших часах. В середніх віках є властиво два роди робітників: Панські під-

дані (кріпаки) і ремісники.

Мені здається немов би я чув твої слова: “Для цих Церква в середніх віках нічого не зробила. Взагалі не мала пошани для праці. Не мала для неї зрозуміння!”

Ти помилляєшся, приятелю. Противно, Церква в середніх віках дуже цінила працю. Її кличем були завше слова: “Молись і працюй!” Та Церква не переставала на порожніх кличах. Вона вводила їх в життя. Пригадай собі тільки середновічні монастирі! Це були огнища науки і праці. В них виконувалось працю не тільки духову, але і тілесну. Середновічні монахи орали землю, вирубували ліси, будували дороги і мости, висушували мочарі. Вони вчили людей поступів у праці.

Так високо цінила Церква працю в середніх віках, що плекала її у найвищому степені у своїх монастирях. Так дуже поважала вона працю, що наложила її як обовязок для Богу посвячених слуг. Але це ще не все. Церква в середніх віках обороняла й інтереси робітництва.

Церква усунула невільництво. Однаке зі знищеннем невільництва настало кріпактво, що було тільки природним продовженням невільництва. В тім нема нічого дивного. Усунення невільництва без слідуючого

по нім кріпацтва, було бувало погубним. Із-за безмірного числа невільників тисячі були б остали без хліба. Було бувало дійшло до кріавих заворушень і до жахливих потрясень в громадському житті. Кріпацтво до того не допустило. З того можна пізнати, що кріпацтво само в собі не було злом, якщо пани були тільки поступали по засадам Католицької Церкви. В середніх віках Церква боролась о направу неустанно, пригадувала панам їх обовязки відносно кріпаків. Так чинила вона на соймах, з проповіdal'niць i в сповіdal'niцях. Церква завше брала в охорону кріпаків проти тиранських панів i князів. Много з них викляла або карала так званим інтердиктом, то значить забороною прилюдних Богослужень, приступання до святих Тайн та дзвонення. Що тільки могла, то Церква робила. Не могла цілковито усунути кріпацтва тому, що занадто тісно зрослось воно з тодішнім громадським життям. За те всіми силами старалась о те, щоб пани обходились по християнськи з кріпаками. Де їй вдалось опанувати серця панів засадами Ісуса Христа, там було кріпакам добре; де їй не вдалось, там панувала нагайка й інші подібні кари. Більше Церква зробити не могла тому, бо в середніх віках панувало

право кулака. Горе тому, хто важився виступати проти деяких князів і напімнути їх! Кілько борби мусіла Церква перейти в середніх віках тільки тому, що посміла звернути увагу на блуди деяких королів і князів! Церква напоминала, Церква просила, Церква карала в середніх віках. Церква терпіла тільки тому, бо осмілилась заступитись за інтереси працюючих, за інтереси кріпаків.

Другий рід робітників, це були ремісники. В обороні інтересів цього класа Церква працювала вже з більшим успіхом. Для ремісників закладала вона цехи, перші робітничі організації.

В цехах гуртувались робітники й працедавці одного ремесла. Члени цехууважали себе братьми, членами тої самої родини. Спільно брали участь в Богослуженнях. Не завидували один одному. Один одному бажали хліба. Мали свою касу самопомочі, з котрої давалось запомоги вдовам і сиротам по померших членах. У шпиталі цех мав свій відділ. Майстер мусів давати челядникам добру страву і працював разом з ними. Не смів вичерпувати сили своїх робітників, бо цех сам означував і години праці і висоту заплати.

Так цехи охороняли в середніх віках ін-

тереси ремісників, робітників тих часів. Без порівнання нижче стоять нинішні організації, в котрих нема любови, а за те панують роздори і самолюбство на велику радість безсердечних капіталістів. Цехи забезпечували кожному членові хліб. А нинішні організації? Не вміють своїм членам забезпечити і одробинок, що падають зі стола багачів.

Цехи закладала Церква. Для кого? Для робітництва, щоб обороняти його інтереси..

А як так, чи Церква нічого не зробила в користь робітництва? Як величезною є невдачність людий!!

Церква і робітництво в сучасності

Нові часи, це часи машин і робітничих питань. Це часи винаходів і поступу. Людство йде наперед на кожному полі. Будуються школи, будується фабрики, продукується машини. Для робітництва не принесли однаже много.

Новочасна наука позбавила хлібодавця любови до Бога і близьнього. Проголосила чоловіка потомком малпи і многі фабриканти з робітниками обходяться як зі звірятами. Висисають їх сили, не дають їм спочинку, не позволяють святкувати неділі й свята. Приневолюють їх до довгих 12, 13, 14 а навіть 16 годин праці. Дають тільки мізерну заплату.

Так трапляється, що діти робітників в деяких краях їдять відпадки викинені на вулицю. В руках фабрикантів нагромаджується маєток, за те робітникові на старість остається жебрацька торба або понижуюча запомога.

Що могла зробити Церква для робітників в таких відносинах? З проповіdal'niці напоминала працедавців, щоб обходились гідно зі своїми робітниками. В сповіdal'niці змякшувала їх серце. Всюди, де лише могла, кликала: “Будеш любити близнього свого, як себе самого.” Проголосила гріхом, що кличе о пімсту до неба “задержування або уривання заплати робітникам і слугам.” Для робітників домагалась справедливої плати словом: “Не кради.” Бож по науці Церкви краде їй той, що робітникові не заплатить належного винагородження. Захланність працедавців у громадженні несправедливо набутого капіталу зачислила між сім головних гріхів. Вона наводила їм слова св. Івана Золотоустого: “Ти не любиш свого близнього, якщо в потребі не даєш йому того, що потрібне до життя.” Це ще не все. Церква всіми силами працювала також над тим, щоб її гарні засади дістались до законодавства. Нажаль, в тому напрямі з її словом не много числились. По французькій революції Церкву

вигнано з парляменту. Послів з католицькими засадами було мало, а в парляментах рішава більшість.

Церква добре відчувала, що діяльність малої горстки католицьких послів не вистарчава. Тому Папа Лев XIII звертається до цілого світа. Через свій окружний лист, що зачинається словами “Рерум новарум” (“нових речей”), звертає цей Папа в році 1891 увагу цілого світа на сумне положення робітництва. Описує безсердечність капіталістів і осуджує її. Працедавцям пригадує він, що робітник це ні машина ні невільник. Забороняє використування робітництва. Домагається для них справедливої заплати. Нарешті прирікає, що Церква і священство будуть пособляти кожному доброму змаганню о поліпшення сумної долі робітників. Цей окружний лист не остався без відгомону. Люди доброї волі стали по стороні робітництва. Деякі фабриканти уважали на це, щоб улекшити життя своїх робітників. На зазив Церкви католицькі послі взялися до праці. І так на примір католицька партія в Бельгійському парляменті видала на основі вище згаданої енцикліки (окружного листа) слідуючу заяву:

1. Ми домагаємося, щоб необхідиться з

робітництвом як з бездушною машиною, але як з нашим рівним нам братом. 2. Домагаємось, щоб не перетяжувати його сил надмірною працею. 3. Домагаємось, щоб він міг користати з незакаламученого родинного життя, щоб фабрика не позбавляла його подруги. 4. Домагаємось, щоб він міг користати з ненарушеного недільного спочинку. 5. Домагаємось, щоб його заобезпечено на випадок старости, слабости або покалічення. 6. Домагаємось, щоб давано йому таку зарплату, щоб вона вистарчала на гідне життя. 7. Домагаємось, щоб робітництво мало право організуватись, щоб воно мало своїх представантів в парляментах і громадських радах.

В цих сімох точках зібрано цілу програму. Це є програма цілої Католицької Церкви, бо ця програма є справедлива.

Тож нема сумніву, що Церква ї в сучасності сповняла свої обовязки відносно робітників.

В Німеччині під впливом Католицької Церкви і заходами католицького Центра вийшли закони в користь робітництва. Було обмежено працю жінок і дітей. Зорганізовано шпитальні каси і установи для обезпечення на старість. Так само було й в Ав-

стрії. Др. Адлер публично був заявив, що закони в користь робітництва вийшли від клерикалів (послів, що руководились християнськими засадами). Так само висловився ј Бурвіг, коли на протестантському конгресі року 1893 сказав, що на ділянці громадського життя найбільше ділає Католицька Церква, що звертає око і серце на громадське положення широких мас люду.

Папа Пій XI і робітництво

Прочитуючи історію, ми переконаємось, що Папи все ставали в обороні робітництва. Попередний Папа був також великим приятелем працюючих. Знані є його слова: “Через ціле життя я любив працю і все буду її любити.” Найкраще однак доказує його любов до робітництва лист, в котрім він пише: “Чим дальше, тим більше нелюдською стасає праця. Робітник нераз з ніг паде при машині і часто трапляється, що працюючого не уважається братом,—як велить закон Христа,— але чужинцем і ворогом.”

Св. Отець Пій XI любить робітництво і обстає за ним. Прочитай тільки його енцикліку (окружний лист), що зачинається словами “квадрагезімо анно” (“сорокового року”), і що написаний для торжества сороклітньої річниці енцикліки “Рерум новарум.”

Він переконає тебе, що нема стану так милого Святішому Отцю, як стан робітничий. На робітництві йому залежить, о робітництво він старається і зі серця бажає, щоб для робітництва настали кращі й щасливіші часи.

Священство і робітник

Що Церква не є ворогом робітництва, це доказує історія. Однаке вороги все мають якийсь закид. Вони беруться прискаржувати священство і кажуть: “А хочби Церква і не була ворогом робітництва, то священство є йому ворогом.” “Священики не сповняють своїх обовязків. Вони тримають з тими, що нас використовують.”

Приглянемось і тут ближче.

На самому початку я пригадую, що не маю на думці боронити злих священиків. Я знаю дуже добре, що й священики не є однакі. Однаке всі не є злі. Кожде дерево має і гнилі овочі. Кожда армія має своїх зрадників. Тільки неможна після одного зігнілого яблока, після одного зрадника, судити ціле дерево, цілу армію. Так само після одного злого священика неможна судити всого священства. Ісус Христос мав тільки 12 Апостолів і знайшовся між ними Юда. І як можна б сподіватись, щоб у так величезному числі священиків не трапились і такі, що може в

дечім провинились проти робітництва !!?? Впрочім позволь мені на одне питання: Чи всі люди є добрими батьками, матерями і громадянами? Чи ти сам сповняєш совісно свої обовязки? Ти признаєш, що ні. То чому ти мав би дивуватись, якщо коли деякий священик зблудить ???!

Тепер розважаймо далі! Говорять, що священство є ворогом людства. Ти віриш в це?! Я ні! Придивись тільки з яких родин походять священики! Чи може з родин міліонерів, багачів, капіталістів?— Ні!— Більшість священиків походить з родин хліборобів, ремісників і робітників! Тож чому діти працюючих родичів малиб ненавидіти робітництво ?!

Противно, приятелю! Священики найбільше обстають за робітництвом. Скажи мені: Чи це не священики припоминають з проповідальниці багатим: “Не полишайте в біді своїх близніх! Памятайте о них!” Чи не священики грозять їм вічною карою за твердість серця? Все, що Церква вчинила в користь робітництва, чинила вона тільки при помочі і за старанням священства! А нині? Чи то не священики запомагають часто безробітних і дають їсти тим, що шукають праці?

Запитай тільки в хаті священика, кілько помочі знайшли в нього безробітні! Там справді довідаєшся, чи священик є направду ворогом робітників. Коли треба помочі, то кождий іде до священика; а коли треба накидатись, то священика обкидується болотом.

Не думай, що священство не старається о робітництво! Молоденький студент богословія, що в семінарі приготовляється до священства, вже вчиться про твоє положення і біду. В семинарі мусить слухати викладів, в яких пізнає рани робітництва і разом з тим і способи, як ті рани лічити. Кождий священик мусить студіювати науку про громадське життя; другі інтелігенти не мусять. І не думай, що те все кінчиться тільки на гарних словах священиків. О ні! Священики, якщо вони послами, обстають за робітництвом, якщо вони редакторами, оборонюють робітників, яко вчені шукають вони ліків для робітництва. Правда, може ти о тім мало знаєш, бо католицьких газет у тебе нема.

Ти мабуть не чув про Епископа Кеттелера... Ще про Маркса ніхто не говорив, а той Епископ вже боровся за справи робітників. Він був послом в парламенті у Франкфурті в Німеччині й промовляв та писав про-

права робітництва. Він зорганізував християнсько-демократичну партію, в котрій згрупувались Епископи і священики для оборони робітництва.

В Америці улюбленець робітників кардинал Гіббонс прекрасними бесідами і пером боровся за краще життя робітництва. До св. Отця Льва XIII писав він, що в справі поліпшення життя робітництва, Церква мусить стати по стороні робітників.

Іди до Англії і вимови на якихбудь робітничих зборах ім'я кардинала Манінга! Ти побачиш огонь вдячности, що горить в серцях англійських робітників до цього священика! Маннінг любив робітників. Тисячі і тисячі робітників, для котрих він працював, були краще прибрані, мали кращу страву, як він! Все що мав, він роздав до останнього цента. Його одінням була витерта реверенда з вишаршавіліми червоними гудзиками, його поживою був вівсяний хліб, його напитком вода. Говорив і писав у інтересах працюючого класа і брав участь в робітничих сходинах.

Ще один примір: В одному з більших промислових міст у Франції, що зветься Сент Етієнн, є далеко широко знана кольонія робітничих садків. Тисячі робітників перебу-

вають там зі своїми родинами. В році 1894 тамошня фабрика амуніції приняла до роботи більше робітників, чим треба було і з того повстала нужда. У найбільшій потребі прийшов на поміч священик з чина Ісусовів, Волпетт. Він закупив землю і поділив між 50 родин. Опісля накупив машинерії, начиння і збіжжа і дав їм це. В коротці зродились на тій землі малі, уважно плекані садки. Отцю Волпетт це було замало. Серед тисячних труднощів працював далі. Його діло росло. Він бажав заложити 1000 садків. І навіть тоді, коли діпняв того, не перестав в праці. Коли вмирав, полишив за собою тисячу і п'ять сот садків і стільки само заосмотрених родин.

А в нас самих... Який могутній ряд українських католицьких священиків, що своїми грішми виховали українську інтелігенцію... Немов величні світила на їх чолі стоять величні любови до бідних і працюючих тай хорих: о. Тит Войнаровський, і—не чоловік любови, але кольос Христового Духа, Митрополит Шептицький... А довкола нього групуються наші Епископи, як Преосв. Хомишин, котому глибоко вдячні серця соток бідних.

Ось кілька примірів на доказ, що като-

лицьке священство працювало й працює в користь бідних і робітництва. Правда, що воно при тім не трубить по вулицях і не збирає гучних манісфестацій... І не лиш це.. Нераз мусить переносити зневаги кайнових душ всяких кудриків і їм подібних. Навіть у хвилі, коли маса народу заявляє свою вдячність Митрополитові, то в Саскатуні вони під предсідательством "інтелігента" дентисста Бойковича так низько, підло падуть, що з незрівнакою підлотою сміють кричати, що Митрополит Поляк і Зрадник...

Але нехай... Це факт, що католицьке священство не словами, а ділами доказує свою любов до робучого народу!

Церква оборокою робітництва

Я дотепер показав тобі, що Церква не є ворогом робітництва. Ми читали історію і переконалися, що Церква завсіди була охороною і добродітелькою працюючих. А нині?! Чи думаєш, що вона не старається о робітництво? — Ти би милився. Більше, як колибудь попереду вона працює для нього. Шукає лікарства на кожду його рану, кождий біль. Правда: одного вона не робить: Не годую робітників порожнimi обіцянками. Не обіцяє раю на землі. Не проповідає, що цілею життя є тільки радість і уживання на

землі. Того Церква не робить і робити не може, але за те признає і спомагає всі справедливі домагання працюючих. Напоминає державу, щоб державною дорогою поліпшила стан робітників. Просить хлібодавців, щоб були справедливі і чесну працю справедливо винагороджали.

Чи хочеш, друже, піznати робітничу програму Церкви? Ось вона, зібрана в кількох реченнях:

1. “Будеш любити ближнього свого, як себе самого!”— Обходись з робітником по людськи! Не вичерпуй його сил! Він є твоїм близкім, твоїм братом!

2. “Памятай, щоб день святий святкувати!” Не відмавляй робітникам віддиху і недільного спочинку! Признай, що робітник це не машина!

3. “Не вбий!” Не вбивай його тіла! Не вбивай його душі! Постарайся для робітника о здорове помешкання! Не запихай його з цілою родиною у тісні нори, уважай на його здорове отруження!

4. “Не кради!” Дай йому справедливу заплату! Не багатій його мозолями, бож і він хоче жити!

От, робітнику,—це є домагання Церкви в інтересі робітництва. Коли ці домагання

порівнаєш зі своїми домаганнями, ти будеш задоволений. Твої домагання і домагання Церкви є однакі. А якщо будеш думати поважно, то дійдеш до переконання, що найкращу і найсправедливішу робітничу програму має католицька Церква. Хай не буде тобі дивно! Бож ту програму лишив Церкві Ісус Христос, що добре знав серце робітника. Не забувай, що Ісус Христос є не лише твоїм Спасителем, що спас тебе з гріхів. Він і тому твоїм Спасителем, бо дав світові найкращі напрямні для розвязки робітничого питання.

На закінчення

Я кінчаю ці рядки, але наперед питаю тебе: Чи є Церква і релігія ворогом робітництва?—Ні, ні, ні!— так ти відповіш мені. І це я хотів почути від тебе, заки попрашасмось!

Ми маємо розпрацатись. Коли пращаються два приятелі, вони кажуть собі останнє слово. І я так роблю. Ти пізнав працю Церкви. Ти є католик. Тож будь ним!! Не дайся принадити, звести і здурити ворогами! Ставай в обороні своєї Церкви! Люби Її! Вона заслужила на це від тебе.

Але, бути може, ти вже зблудив! Якщо так, до дозволь, щоб я змалював тобі велич-

вий похід.

На чолі ступає той, що на раменах ніс хрест. Це є Робітник з Назарета. За Ним ступає дванацять робітників по більшій часті рибаків. Перший, це перший Папа, рибак Петро, за ним ряди Папів з робітничих родин; ідуть тисячі епископів і священиків з робітничих родин; ідуть монахи і пустельники-робітники. До них долучаються прості робітники всіх країв і народів світа. Є між ними святі мужчини і святі жінки, що йшли твоєю дорогою, хресною дорогою праці й терпінь. Ти бачиш між ними коваля св. Бонавиту і Ампелія, шевця св. Криспина, копальняного робітника св. Клемента, слюсаря св. Валдомера, золотаря св. Елігія, св. Андроніка, друкаря св. Ембросія, наймита св. Генрика з Тревіза, пекаря св. Леонарда, огородника св. Фоку, фіякра св. Одрана, маляра св. Герарда, слугу св. Агатодора, служницю св. Зиту й рільника св. Онуфрія і Алberta. Знайдеш між ними хлопців і дівчат з робітничого класа. Нарешті побачиш тисячі, а то й міліони робітників сучасних а між ними й багато своїх співробітників.

На чолі всіх ступає їх взір і примір, їх працьовитий Учитель-Майстер, Христос-Робітник.

На краю дороги, котрою похід посувается, стоять люди.

Стоять там такі, що байдужі у вірі. В руках їх молот і палиця.

Є то робітники з мозольними руками.

Стоять там вороги. Стискають свої робітницькі кулаки. Очі запліяті кровю ненависті. З уст прямо рвуться струї проклонів, погорди і насмішок.

Є там апостати, зрадники, що ненавидять а не знають, чому. Стоять і зневажають.

Стоять там і такі, що радіб долучитися до походу, але— бояться.

Стойш там і ти, робітнику!

Стойш і не знаєш, де є твоє місце.. Чи полишиться тобі на краю дороги між ворогами Ісуса Христа—Робітника, чи прилучитись до величного походу?

Робітнику! Ще раз поглянь на той похід! Побачиш в нім своїх товаришів з молотом, палицею або пилою в руці. Там є твоє місце!

Пригорнись до Церкви! Люби Церкву, бо вона наперед полюбила тебе!

ЧИТАЙТЕ ПРЕКРАСНІ КНИЖЕЧКИ:

Більшовизм, Катівня Народу	\$.05
Віра05
Всьо Переминає05
Діточий Катехизм, о. др. В Кушнір ..	.10
Канадійські Оповідання, о П. Божик ..	.15
Кривавий Більшовицький Потвір10
Мартин Лютер—Патріярх Протес- тантів15
Мудрі Подруги?10
Народний Катехизм10
Наша Релігія, о. А. Луговий15
Не Дайся05
О Вірі, Митроп. А. Шептицький20
О Любові " " 20
О Покаянню " " 20

Потіха для Терплячих05
Пошо Сповідатися?05
Про Супружество05
Про Христа Спасителя15
Про Церковні Заповіди10
Розумний молодець05
Соціалістичні Кличі в Світлі Правди ..	.15
Служба Божа Наше Життя10
Святе Причастя15
У Хуртовинах Юнацьких Літ05
Хрещення України, о. П. Божик10
Церков Українців в Канаді, о. П. Божик	.75
Чорна Рука, або Хто Руйнує Україн- ський Нарід в Канаді05
Якої Школи Ми Хочемо?05
Як Сповідатися?05

Замовляйте:

THE REDEEMER'S VOICE, YORKTON, SASK.

Читайте, передплачуйте та поширюйте
українсько-католицький релігійний
місячник

“ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ”

Видають

оо. Редемптористи в Йорктоні, Саск.

“Голос Спасителя” подає правдиву науку
св. віри й обичаїв, збиває напади ворогів
св. Церкви, містить багато повчаючих ста-
тей і цікавих оповідань, подає добірні но-
винки з Католицького Світу та розвеселяє
своїм Веселим Кутиком. Оказове число ви-
силається даром. Річна передплата
один долар. Адреса:

The Redeemer's Voice, Yorkton

1006

